

Nr 10.

Ankom till riksdagens kansli den 28 mars 1941 kl. 10 f. m.

Bevillningsutskottets betänkande, i anledning av väckta motioner om åtgärder till förebyggande av att landets jordbrukare vid nedslaktning av djurbesättningar till följd av foderbrist m. m. nödgas utgiva direkt skatt till det allmänna för den i anledning därav uppburna valutan.

(2:a avd.)

I två likalydande, till bevillningsutskottet hänvisade motioner, nr 32 i första kammaren av herr *Bondeson* m. fl. och nr 44 i andra kammaren av herr *Staxäng* m. fl., har hemställts, att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla, att Kungl. Maj:t ville verkställa skyndsamt utredning angående spörsmålet om gränsdragningen mellan normal omsättning och realisation av levande inventarier vid beräkning av inkomst av jordbruksfastighet samt för innevarande års lagtima riksdag framlägga eventuellt erforderliga förslag till förebyggande av att landets jordbrukare vid nedslaktning av sina djurbesättningar till följd av den på grund av fjolårets felslagna skörd uppkomna foderbristen eller därmed jämförliga förhållanden nödgas utgöra direkt skatt till det allmänna för den i anledning därav uppburna valutan.

Beträffande motiveringen för detta yrkande får utskottet, i den mån redogörelse härför ej lämnas i det följande, hänvisa till motionen nr 32 i första kammaren.

Enligt 21 § kommunalskattelagen hänföres till intäkt av jordbruksfastighet intäkt genom löpande försäljning (ej realisation) av bland annat levande inventarier. I anvisningarna till denna paragraf angives, att detta stadgande avser allenast den normala omsättningen i levande inventarier. Om uppsättningen av kreatur å en fastighet av en eller annan anledning helt eller till väsentligaste delen realiserar, t. ex. vid avflyttning från fastigheten, så föreligger en kapitalomsättning eller eljest ett sådant förhållande, att vad som influtit vid realisationen icke skall upptagas såsom intäkt av fastigheten. Huruvida vinst, som härvid till äventyrs uppkommit, är att räkna till skattepliktig intäkt, skall bedömas efter stadgandena i 35 § kommunalskattelagen.

Jämlikt 22 § nämnda lag får från bruttointäkten av jordbruksfastighet avdrag göras för allt, som är att hänföra till driftkostnader, såsom anskaff-

ning av levande inventarier till ersättning för avyttrade, utrangerade eller genom olycksfall eller kreaturssjukdom förlorade. Såsom driftkostnad får enligt anvisningarna till nämnda paragraf icke avföras kostnad för anskaffande av sådana inventarier, till vilka motsvarighet förut icke funnits å fastigheten. Om en lantbrukare till följd av brukningssättets omläggning inköper ökat antal kreatur, så är detta att hänföra till nyuppsättning och kostnaden härför får sålunda ej avräknas såsom driftkostnad.

Enligt 35 § kommunalskattelagen hänföres till intäkt av tillfällig förvärvsverksamhet vinst å icke yrkesmässig avyttring av lös egendom, som förvärvats genom köp, byte eller därmed jämförligt fång och varit i den skattskyldiges ägo under mindre än fem år (realisationsvinst), medan åter enligt 19 § samma lag dylik vinst i andra fall icke räknas till skattepliktig inkomst. I anvisningarna till 36 § kommunalskattelagen föreskrives, att vid beräkning av realisationsvinst skall såsom intäkt upptagas vad som erhållits för den avyttrade egendomen. Avdrag får ske för alla omkostnader för förvärvet och avyttringen. Avdrag får jämväl ske för realisationsförlust, som uppkommit under beskattningsåret.

I de föreliggande motionerna har bland annat framhållits att med hänsyn till de principer, efter vilka beskattningen av jordbrukare, som ej hade ordnad bokföring, vore uppbyggd, erinringar icke torde kunna göras mot gällande regler i fråga om beskattningen av intäkt vid normal omsättning respektive realisation av levande inventarier. Enligt motionärernas mening vore dock avgörande för frågans bedömande, att skillnaden mellan normal omsättning och realisation vid tillämpningen av gällande bestämmelser upprätthölltes på sådant sätt, att jordbrukarna icke påfördes skatt, där sådan rätteligen icke borde ifrågakomma. Av de rättsfall, som funnes på detta område, syntes framgå, att taxeringsmyndigheterna, särskilt i de lägre instanserna, vore benägna att tillämpa regeln om normal omsättning. Ehuru det vore svårt att verkställa en klar gränsdragning mellan sådan omsättning och realisation, syntes det dock önskvärt, att klara regler om möjligt gaves, efter vilka bedömandet i förevarande fall kunde äga rum.

Enligt vad utskottet under hand inhämtat ha till ledning vid innevarande års taxering inom flertalet av rikets län lämnats anvisningar beträffande beskattningen av inkomst genom försäljning under år 1940 av kreatur, som på grund av foderbrist måst nedslaktas. Anvisningarna ha därvid i regel varit av i huvudsak följande innehåll.

Vid bestämmande av gränsen mellan löpande försäljning, d. v. s. normal omsättning av kreatur, och realisation borde i fråga om större och medelstora kreatursbesättningar i allmänhet räknas med $\frac{1}{5}$ av besättningen såsom normal omsättning. Försäljningssumman för denna del borde inräknas i inkomsten av jordbruksfastighet. Om nedslaktning ägt rum i större omfattning än som motsvarar $\frac{1}{5}$ av besättningen, borde frågan om beskattningen av inkomsten av den försålda överskjutande delen av besättningen bedömas

enligt reglerna för beskattning av realisationsvinst. I fråga om mindre jordbruk borde frågan, huruvida normal eller onormal nedslaktning föreligger, bedömas från fall till fall.

Inom ett par län ha förenämnda anvisningar kompletterats med den upplysningen, att rätten till avdrag vid senare års taxeringar för kostnaderna vid inköp av nya kreatur i stället för de nedslaktade är beroende av, efter vilka regler inkomsten vid försäljningen borde beskattas. Därest försäljningen haft karaktär av realisation, vore återanskaffningen av djur att hänföra till nyuppsättning samt kostnaden härför icke avdragsgill, medan åter, om normal försäljning förelegat, återköpet av djur vore att betrakta som nyanskaffning samt kostnaden för återköpet avdragsgill. För att möjliggöra en framtida kontroll beträffande avdragsrätten har i samband härmed taxeringsnämndsordförandenas uppmärksamhet riktats på nödvändigheten av att anteckningar verkställas å de skattskyldigas deklarationer om berörda förhållanden.

På sätt framgår av den förut lämnade redogörelsen synas motionärerna icke hava något att erinra mot gällande regler i fråga om beskattningen av intäkt vid löpande försäljning respektive realisation av levande inventarier. Motionärernas anmärkningar rikta sig närmast mot den praxis, som vissa beskattningsnämnder anses följa vid tillämpningen av bestämmelsen angående normal omsättning, och motionärerna befara att, därest särskilda åtgärder icke vidtagas vid innevarande års taxering, skattskyldiga, som på grund av rådande foderbrist nödgats helt eller delvis nedslakta sina kreatursbesättningar, komma att drabbas av en alltför hård beskattning.

I likhet med motionärerna finner utskottet det vara angeläget, att beskattningsnämnderna ägna förevarande spörsmål närmare uppmärksamhet. Att på sätt motionärerna ifrågasatt införa bestämda regler för gränsdragningen mellan normal omsättning och realisation anser utskottet icke vara möjligt, alldenstund ett individuellt bedömande av de olika fallen i regel torde vara ofrånkomligt. Det nu anförda utesluter emellertid icke, att vägledande anvisningar beträffande tillämpningen av ifrågavarande bestämmelser kunna vara av stort värde för beskattningsnämnderna. Sådana anvisningar hava även, såsom framgår av den föregående redogörelsen, redan lämnats till ledning vid årets taxering inom flertalet län. Det torde kunna förväntas, att sagda anvisningar, därest de beaktas av beskattningsnämnderna, skola bidra till en såvitt möjligt enhetlig tillämpning av bestämmelserna samt leda till ett för de skattskyldiga tillfredsställande resultat. Utskottet vill dock understryka, att anvisningarna helt naturligt icke få utgöra hinder för tillämpning i särskilda fall av annan beräkningsgrund i fråga om en skattskyldigs normala omsättning än den som angivits i anvisningarna. Likaledes tala billighetsskäl för att reglerna om normal omsättning i nuvarande läge böra tillämpas med större varsamhet än under mera normala förhållanden.

Då det är av vikt, att taxeringen de skattskyldiga emellan blir så likformig som möjligt, anser utskottet det vara nödvändigt, att prövningsnäm-

Utskottet.

derna verkställa en närmare granskning av taxeringsnämndernas beslut i förevarande hänseende. För att underlätta sådan granskning synes lämpligt, att anteckningar verkställas i taxeringsnämndernas protokoll eller i taxeringslängderna beträffande de fall, då ärenden av hithörande art varit föremål för taxeringsnämndernas prövning.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

att de likalydande motionerna I: 32 av herr Bondeson m. fl. och II: 44 av herr Staxäng m. fl., om åtgärder till förebyggande av att landets jordbrukare vid nedslaktning av djurbesättningar till följd av foderbrist m. m. nödgas utgiva direkt skatt till det allmänna för den i anledning därav uppburna valutan, icke måtte föranleda någon riksdagens åtgärd.

Stockholm den 27 mars 1941.

På bevillningsutskottets vägnar:

A. J. BÄRG.

Närvarande:

från första kammaren: herrar *Johan Bårg, Elon Andersson, friherre Lagerfelt, Wahlmark, Sköldén, Sjödahl, Ekman, Velander, Herman Ericsson* och *Sandström*; samt

från andra kammaren: herrar *Lövgren, Hagberg* i Malmö, *Hammarlund, Olsson* i Gävle, *Eklund, Sandberg, Persson* i Undersvik, *Lundell, Falk* och *Rosander*.

Reservation

av herr *Lundell*.
